

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

EJ 2/2026 vp, jatkokirjelmä – E 73/2025 vp

VALTIONEUVOSTON SELVITYS: KOMISSION TIEDONANTO SEKÄ EHDOTUKSET VUOSIA 2028–2034 KOSKEVAKSI EU:N MONIVUOTISEKSI RAHOITUSKEHYKSEKSI

SLC kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiassa E 73/2025 vp, joka koskee EU:n monivuotista rahoituskehystä (MFF) vuosille 2028–2034.

Suomen liittyttyä Euroopan unioniin vuonna 1995 yhteinen maatalouspolitiikka (CAP) on ollut merkittävin yksittäinen väline, jonka kautta Suomi on saanut osuutensa EU:n suorasta budjettirahoituksesta. Suomalaisille viljelijöille, joiden tuotannon kannattavuus on pitkään ollut heikko, tulevan maatalouspolitiikan ennakoitavuus ja erityisesti maatalouden tulotukien riittävä ja vakaa rahoitus ovat ensiarvoisen tärkeitä.

SLC korostaa, että komission esittämät seuraavan CAP-kauden rahoitus- ja tukimallit eivät saa heikentää suomalaisen ruoantuotannon kannattavuutta. Pohjoiset tuotanto-olosuhteet, korkeat tuotantokustannukset ja pitkät etäisyydet edellyttävät riittävää rahoitustasoa, kansallista liikkumavaraa sekä joustavaa sääntelyä.

Viljelijöille maksettavat tuet muodostavat suomalaisen ruoantuotannon, huoltovarmuuden ja koko elintarvikeketjun toimivuuden perustan. SLC edellyttää, että tukijärjestelmän keskeiset osat – tulotuet, investointituet, riskienhallintavälineet ja kriisituet – turvataan täysimääräisesti myös tulevilla ohjelmakaudella. SLC vaatii, että Suomella säilyy mahdollisuus mukauttaa tukijärjestelmää kansallisiin olosuhteisiin, mukaan lukien mahdollisuus korkeampiin tukitasoihin sekä joustoihin nuorten viljelijöiden tukemiseksi.

Suomelle on ensiarvoisen tärkeää, että mahdollisuus myöntää kansallisia tukia sekä kansallisesti osarahoitettuja tukia säilyy myös tulevilla ohjelmakaudella. Suomen pohjoinen sijainti, lyhyt kasvukausi ja pitkät etäisyydet muodostavat pysyviä luonnonolosuhteisiin liittyviä erityispiirteitä, jotka edellyttävät riittävää kansallista liikkumavaraa sekä joustoa tukijärjestelmien toteuttamisessa.

Maatalous ja ruokaturva ovat turvallisuuspolitiikan peruspilareita. SLC katsoo, että komission ehdotuksessa uudeksi monivuotiseksi rahoituskehykseksi tätä ei ole otettu riittävän vahvasti huomioon. Tämä näkyy selvästi siinä, että komissio ehdottaa monivuotisen rahoituskehysten kasvattamista 44 prosentilla nykyiseen rahoituskautteen verrattuna, samalla kun yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) rahoitusta esitetään vähennettäväksi noin 20 prosentilla. Vaikka ehdotus antaisi jäsenvaltioille enemmän mahdollisuuksia kohdentaa varoja maatalouteen kansallisten ja alueellisten kumppanuussuunnitelmien (NRP) kautta, se lisäisi merkittävästi maatalouden taloudellista epävarmuutta tilanteessa, jossa toimintaympäristö edellyttäisi ennen kaikkea ennakoitavuutta, vakautta ja vahvaa taloudellista perustaa.

SLC katsoo, että valtioneuvosto on valinnut oikeat painopisteet korostaessaan maatalouden merkitystä, maataloustuotannon säilyttämistä koko Euroopan unionin alueella sekä EU:n turvallisuuden, puolustuksen ja kilpailukyvyn vahvistamista. SLC:n näkemyksen mukaan Suomen tulisi kuitenkin neuvotteluissa asettaa nykyistä suurempi painoarvo sille, että Suomi saa mahdollisimman suuren osuuden EU:n maatalousrahoituksesta. Samalla Suomen tulee aktiivisesti vaikuttaa siihen, että EU:n tukijärjestelmässä otetaan nykyistä paremmin huomioon jäsenvaltiot, joiden turvallisuusympäristö on poikkeuksellisen haastava Venäjän vastaisen rajan vuoksi. Näiden tavoitteiden edistäminen on SLC:n näkemyksen mukaan tärkeämpää kuin EU:n monivuotisen rahoituskehityksen kokonaistason alentaminen sinänsä.

SLC tukee valtioneuvoston ehdotusta täsmennetyiksi kannoiksi.

SLC pitää erityisen tärkeänä valtioneuvoston kantaa, jonka mukaan maatalouden korvamerkittyä rahoitusta tulisi ensisijaisesti vahvistaa lisäämällä sitä monivuotisen rahoituskehityksen otsakkeen 1 sisällä. Jos valtioneuvoston ensisijaista kantaa ei voida toteuttaa, SLC tukee myös mahdollisuutta sallia jäsenvaltioille vapaaehtoiset ja rajatut siirrot kansallisen ja alueellisen kumppanuussuunnitelman (NRP) sisältä CAP-toimenpiteisiin. Ensisijaisesti tällaisia siirtoja tulisi voida kohdentaa maatalouden tulotukiin.

SLC yhtyy myös valtioneuvoston näkemykseen siitä, että mahdollisuus käyttää joustovaroituksen rahoitusta CAP-toimenpiteisiin jo ohjelmakauden alussa voisi kaventaa myöhempää liikkumavaraa sekä vähentää NRP-suunnitelmien joustavuutta. Tämän vuoksi on tärkeää, että monivuotinen rahoituskehitys säilyttää riittävän joustavuuden mahdollisiin kriiseihin ja muihin ennalta arvaamattomiin tilanteisiin vastaamiseksi.

Lisäksi SLC pitää kannatettavana maaseutualueille kohdistuvien toimien nykyistä parempaa seurantaa niin sanotun *rural target*-lähestymistavan avulla. Samalla on kuitenkin tärkeää, että jäsenvaltioilla säilyy oikeus määritellä maaseutualueensa omien kansallisten erityispiirteidensä mukaisesti.

SLC korostaa myös kansallisen osarahoituksen merkitystä EU:n politiikkatoimien toteuttamisessa. Samalla on huolehdittava siitä, että EU:n rahoituksen taso säilyy riittävänä, jotta jäsenvaltioilla on todelliset mahdollisuudet järjestää tarvittava kansallinen vastinrahoitus. EU-rahoituksen merkitys korostuu erityisesti turvallisuuteen, puolustukseen ja sotilaalliseen liikkuvuuteen liittyvissä investoinneissa ja toimenpiteissä.

Helsingissä 3.9.2026

SVENSKA LANTBRUKSPRODUCENTERNAS CENTRALFÖRBUND SLC R.F.

Mats Nylund
Keskusliiton puheenjohtaja